

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت امور زنان و خانواده
ریاست جمهوری

گزارش طرح ارتقاء تاب آوری اجتماعی زنان و خانواده

اداره کل هماهنگی معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده
با همکاری دفتر امور زنان و خانواده استانداری البرز

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش:	طرح توان افزایی و ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی در جوامع محلی
کارفرما:	معاونت امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری
برگزار کننده:	دفتر امور بانوان و خانواده استانداری البرز
نام استان:	البرز
زمان اجرا:	۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

فهرست

۱	دیباچه
۲	۱. مرور ادبیات موضوع
۲	۱-۱. چارچوب مفهومی تاب‌آوری
۳	۱-۲. تعاریف
۴	۱-۳. ظرفیت‌ها در تاب‌آوری
۵	۱-۴. تاب‌آوری و توسعه اجتماعی
۶	۱-۵. سرمایه‌ها در ارتقاء تاب‌آوری
۸	۱-۶. نتیجه‌گیری
۹	۲. نقشه استان
۹	۳. گزارش فاز یک
۹	۳-۱. اقدامات انجام شده مقدماتی در راستای اجرایی‌سازی طرح
۹	۳-۲. اقدامات انجام شده در راستای انتخاب اساتید و شاخص‌های انتخاب اساتید
۱۰	۳-۳. اقدامات انجام شده در راستای انتخاب سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های غیردولتی و شاخص‌های انتخاب آنان
۱۰	۳-۴. برنامه اجرایی و زمانبندی اجرای فاز اول طرح
۱۱	۳-۵. پایش طرح در فاز اول و نتایج حاصله از آن (مبتنی بر پیش‌آزمون و پس‌آزمون)
۱۳	۳-۶. گالری تصاویر فاز یک
۱۴	۴. گزارش فاز دو
۱۴	۴-۱. توزیع فعالیت در مناطق استان
۱۴	۴-۲. اقدامات انجام شده در راستای شناسایی نقاط آسیب‌خیز و گروه‌های هدف جهت اجرای فاز دوم طرح
۱۵	۴-۳. اقدامات انجام شده در راستای اطلاع‌رسانی جهت حضور گروه‌های هدف در کلاس‌های آموزشی مربوطه
۱۵	۴-۴. اقدامات انجام شده در راستای شناسایی و هماهنگی با گروه‌های ذی‌نفع در میان مردم محلی جهت اجرای طرح
۱۵	۴-۵. برنامه اجرایی و زمانبندی اجرای فاز دوم طرح
۱۶	۴-۶. نتایج حاصل از پایش طرح در فاز دوم
۱۶	۴-۷. نقاط قوت و ضعف شناسایی شده
۱۸	۵. نقشه راه تاب‌آوری محلات
۱۸	۵-۱. شهرستان کرج - آق‌تپه
۲۰	۵-۲. شهرستان کرج - سلطان‌آباد چهارباغ
۲۲	۵-۳. شهرستان هشتگرد - شهر جدید، فاز ۷
۲۴	۵-۴. شهرستان نظرآباد - محله بیجارآباد
۲۶	۵-۵. شهرستان فردیس - فردیس
۲۷	۵-۶. شهرستان اشتهارد - محله جعفرآباد
۲۹	۶. سیمای تاب‌آوری
۳۰	۷. سیمای ریسک‌ها
۳۱	۸. نقشه راه

فهرست جداول

جدول ۱. تعاریف تاب‌آوری	۳
جدول ۲. تمایز سه نوع ظرفیت بر اساس معیارهای ذکر شده	۵
جدول ۳. اقدامات انجام شده برای طرح تاب‌آوری محله سلطان آباد	۲۱
جدول ۴. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله هشتگرد	۲۲
جدول ۵. حمایت و تقویت ظرفیت‌های هشتگرد	۲۳
جدول ۶. اقدامات انجام شده برای طرح تاب‌آوری محله هشتگرد	۲۳
جدول ۷. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله بیجار آباد	۲۴
جدول ۸. حمایت و تقویت ظرفیت‌های بیجار آباد	۲۵
جدول ۹. اقدامات انجام شده برای طرح تاب‌آوری محله بیجار آباد	۲۵
جدول ۱۰. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله جعفر آباد	۲۷
جدول ۱۱. حمایت و تقویت ظرفیت‌های جعفرآباد	۲۸

فهرست اشکال

شکل ۱. انواع سرمایه‌ها در یک فرایند تاب‌آوری	۷
شکل ۲. ویژگی شهرهای تاب‌آور	۸
شکل ۳. نقشه استان البرز	۹
شکل ۴. برنامه کارگاه	۱۰
شکل ۵. گالری تصاویر فاز ۱ طرح ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی	۱۳
شکل ۶. نقشه گستردگی فعالیت‌ها در مناطق استان	۱۴
شکل ۷. نمودار جنسیت شرکت‌کنندگان	۱۸
شکل ۸. سیمای آق‌تپه	۱۸
شکل ۹. مشخصات طرح تاب‌آوری در آق‌تپه	۱۸
شکل ۱۰. گالری تصاویر فاز ۲ آق‌تپه	۱۹
شکل ۱۱. سیمای سلطان‌آباد چهارباغ	۲۰
شکل ۱۲. مشخصات طرح تاب‌آوری در سلطان‌آباد چهارباغ	۲۰
شکل ۱۳. سیمای فاز ۷ شهر جدید هشتگرد	۲۲
شکل ۱۴. مشخصات طرح تاب‌آوری در فاز ۷ شهر جدید هشتگرد	۲۲
شکل ۱۵. گالری تصاویر فاز ۲ هشتگرد	۲۳
شکل ۱۶. سیمای محله بیجار آباد	۲۴
شکل ۱۷. مشخصات طرح تاب‌آوری در محله بیجارآباد	۲۴
شکل ۱۸. گالری تصاویر فاز ۲ بیجار آباد	۲۵
شکل ۱۹. سیمای بابل	۲۶
شکل ۲۰. مشخصات طرح تاب‌آوری فردیس	۲۶
شکل ۲۱. سیمای جعفرآباد	۲۷
شکل ۲۲. مشخصات طرح تاب‌آوری در جعفرآباد	۲۷

دیباچه

طرح توان افزایی و ارتقای تاب‌آوری اجتماعی زنان و خانواده‌ها، طی سال ۱۳۹۴ از طریق انعقاد موافقتنامه همکاری فیما بین معاونت امور زنان و خانواده و استانداری ها ، بصورت پایلوت در ۱۳ استان اجرایی شد. پس از خاتمه اجرای طرح و بررسی گزارش‌های عملکردی استان‌های پایلوت؛ با توجه به نتایج به دست آمده، استقبال مخاطبان و درخواست سایر استان‌ها جهت اجرای طرح، این طرح بعنوان یکی از طرح‌های ملی معاونت امور زنان و خانواده طی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ از طریق انعقاد موافقتنامه همکاری با استانداری‌های سراسر کشور در دستور کار قرار گرفت. اهداف اصلی دنبال شده در طرح عبارتند از:

- توان افزایی و آشنایی فعالان مدنی و جوامع محلی با فرآیند تحلیل سیستم‌های تاب‌آور
- تقویت تعاملات اجتماعی در جوامع محلی در راستای مواجهه و عبور از چالش‌های اجتماعی و محیط و غلبه بر اینگونه

چالش‌ها

- افزایش میزان مشارکت جوامع محلی در برنامه‌ریزی‌ها، مدیریت امور شهری و کاهش آسیب‌های اجتماعی
- دستیابی به نقشه راه ارتقای تاب‌آوری اجتماعی استان

با توجه به اهمیت مفاهیم تاب‌آوری اجتماعی و ضرورت تبیین مفاهیم بصورت صحیح و همچنین جلب مشارکت حداکثری جوامع محلی در راستای مدیریت امور مردمی و اجتماعی و کاهش آسیب‌های اجتماعی مبتلابه؛ مقرر گردید طرح مذکور در ۲ فاز اجرا شود که در فاز اول، ظرفیت سازی جامعه مدنی از طریق آموزش و جلب مشارکت ۲۰ نفر از اعضای سازمان‌های مردم نهاد بومی فعال در حوزه‌های اجتماعی، خانواده، سلامت و پیشگیری از آسیب‌ها، بعنوان تسهیلگران محلی انجام گیرد. در فاز دوم، تسهیلگران بومی به نقاط در معرض آسیب خیز و آسیب پذیر استان اعزام شده و ضمن ارائه آموزش‌های لازم و انتقال مفاهیم مرتبط، با جلب مشارکت جامعه بومی در راستای شناسایی آسیب‌های اجتماعی هر منطقه و ارائه راهکارهای پیشنهادی ارائه شده توسط آنان، اقدام می کنند و سپس نقشه راه هر محله جهت تغییر و بهبود وضعیت تنظیم می‌شود. در نهایت با جمع‌بندی نقشه‌های بدست آمده از محله‌های گوناگون، یک پارچه سازی و ارائه نقشه راه استان حاصل گردید.

۱. مرور ادبیات موضوع

۱-۱. چارچوب مفهومی تاب‌آوری

گسترش آسیب‌های اجتماعی و اثرات آن بر جنبه‌های گوناگون جامعه، توجه بیش از پیش سطوح عالی کشور را به این پدیده جلب کرده است. در حال حاضر این ایده به طور گسترده پذیرفته شده که مردم، سازمان‌ها به ابزارها، امکانات و مهارت‌های اساسی نیاز دارند تا با چشم‌انداز ریسک‌های (خطرهای) پیچیده، به هم پیوسته و به‌طور فزاینده در حال تحول به شکلی مقابله کنند تا توانایی استفاده از فرصت‌ها برای افزایش بهزیستی و رفاه عمومی را داشته باشند.

با این وجود، عملی کردن این ایده کاملاً معقول و پذیرفته شده، آسان نیست. دلیل عمده آن نیز عدم وجود ابزار و مهارت‌های لازم برای تحلیل سیستماتیک (منظم) تاب‌آوری است، به شکلی که بر اساس آن بتوان جنبه‌های مربوط به تاب‌آوری را در برنامه‌ریزی‌های توسعه و اقدامات بشردوستانه وارد کرد.

در این مدل تحلیل تاب‌آوری سیستم‌ها ابزاری است که به متخصصان این حوزه کمک می‌کند تا:

- یک کارگاه موفقیت «تحلیل تاب‌آوری سیستم‌ها برای جوامع محلی با رویکرد زنان و خانواده» را طراحی و برای یک جامعه محلی برگزار نمایند.
- از طریق مشارکت ذی‌نفعان در سطوح محلی بتوانند یک نقشه راه برای افزایش تاب‌آوری کشور، جوامع محلی و انجمن‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه زنان و خانواده طراحی کنند.
- نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل‌ها را در توسعه و برنامه‌ریزی اقدامات داوطلبانه و اجتماعی از طریق کنشگران مدنی (سازمان‌های مردم‌نهاد و تسهیل‌گران فعال حوزه زنان و خانواده) و نهادهای برنامه‌ریز در سطوح ملی و محلی ادغام نمایند.

۱-۲. تعاریف

تاب‌آوری چیست؟

تاب‌آوری، توانایی خانواده‌ها، جوامع محلی و مردم یک کشور برای جذب و بهبود یافتن از شوک است، در حالی که ساختار و منابع (درآمد) زندگی‌شان را برای مواجهه با استرس‌های بلند مدت، دگرگونی و بی‌ثباتی، به طور مثبت تطبیق یا تغییر می‌دهند (میچل، ۲۰۱۳). جدول زیر تعاریف متفاوت دیگری از مفهوم تاب‌آوری را از دیدگاه اندیشمندان در رشته‌های مختلف ارائه داده است.

جدول ۱. تعاریف تاب‌آوری

نویسنده	تعریف
Wildavsky (1991)	به ظرفیت برآمدن از عهده خطرات ناگهانی پس از پیدایش، تاب‌آوری گفته می‌شود؛ یادگیری ترمیم و بازیابی.
Hollings et al (1995)	تاب‌آوری ظرفیت اضافی یا توانایی یک سامانه برای هضم مشکل است یا میزان مشکلی است که یک سامانه پیش از اینکه ساختار سامانه به‌وسیله تغییر دادن متغیرها تغییر کند، می‌تواند هضم کند.
Horne and Orr (1998)	تاب‌آوری کیفیت بنیادی اشخاص، گروه‌ها، سازمان‌ها و سامانه‌ها به‌عنوان یک کل است برای پاسخگویی مفید به تغییر چشمگیری که در هنگام از هم گسستن الگوی پیش‌بینی شده حوادث رخ می‌دهد، بدون به‌کار گرفتن دوره‌ای طولانی از حرکت رو به پسرفت.
Mallak (1998)	تاب‌آوری توانایی یک شخص یا سازمان برای طراحی سریع و حرکات مثبت انطباقی کاربردی هماهنگ شده با وضعیت اضطراری است، به‌گونه‌ای که فشار کمی را متحمل شود.
Miletti (1999)	با توجه به معانی بلایا، تاب‌آوری محلی بدین معناست که یک منطقه، بدون متحمل شدن ضررهای ویرانگر، خرابی، کم شدن بهره‌وری یا کیفیت زندگی و بدون گرفتن کمک زیاد از طرف جوامع خارجی، قادر به پایداری در برابر یک حادثه طبیعی بسیار بزرگ باشد.
Comfort (1999)	ظرفیت سازگار کردن منابع و مهارت‌های موجود برای سامانه‌های جدید و شرایط عملیاتی.
Paton, Smith and Violanti (2000)	تاب‌آوری یک فرآیند فعال خوداصلاح‌کننده را شرح می‌دهد. تدبیر آگاهانه و رشد توانایی برای فعالیت به لحاظ روانشناسی در یک سطح بسیار بزرگ، نسبت به انتظار معینی که با توجه به توانایی‌های اشخاص و تجربه‌های پیشین وجود دارد.
Cardona (2003)	ظرفیت جوامع یا اکوسیستم‌های آسیب‌دیده برای هضم آثار منفی و ترمیم آن‌ها.
Pelling (2003)	توانایی یک عامل برای برآمدن از عهده فشار یک خطر یا سازگار شدن با آن.
Resilience Alliance (2005)	تاب‌آوری اکوسیستمی، ظرفیت یک اکوسیستم است برای تحمل کردن آسیب، بدون هضم شدن در درون شرایط متفاوت کیفی که به‌وسیله مجموعه متفاوتی از فرآیندها کنترل می‌شود.
UNISDR (2005)	ظرفیت یک سامانه، جامعه یا اجتماع در معرض خطرات برای سازگار شدن، مقاومت کردن یا تغییر دادن برای رسیدن به سطح قابل قبولی از عملیات و ساختار و ادامه آن. این موضوع تعیین می‌شود به‌وسیله درجه‌ای که سامانه اجتماعی قادر به سازمان‌دهی خودش است برای افزایش این ظرفیت، آموختن از بلایای گذشته، حفاظت آتی بهتر و بهبود ارزیابی‌های کاهش امکان خطر.

(منبع: Manyena, 2006: 437)

آستانه بحرانی: نقطه‌ای که تغییری بزرگ در سیستم رخ می‌دهد.

لایه‌های اجتماع: افراد یا گروه‌هایی از مردم با ویژگی‌های مشترک، بسته به بافت یا زمینه، لایه‌ها ممکن است خانواده‌ها، انجمن‌ها، گروه‌ها، یا جوامع محلی و مسئولینی از سطوح استانی و ملی (سیستم‌ها یا انجمن‌های بهداشتی و مربوط به سلامت و یا حرفه‌ای و ...) باشند.

ارتقاء تاب‌آوری: مدیریت اثرات شوک‌ها و موضوعات مرتبط با ریسک و تغییرات و بی‌ثباتی‌های آینده با تقویت ظرفیت جذب شوک‌ها، یا با انطباق یافتن برای کاهش در معرض قرارگیری آن‌ها، و یا دگرگونی به شکلی که شوک دیگر نتواند اثری بر سیستم داشته باشد.

ریسک (خطر): ترکیب احتمال یک رویداد و پیامدهای منفی آن.

شوک: رویدادی ناگهانی که در اغلب موارد اثر منفی زیادی روی آسیب‌پذیری سیستم و اجزاء آن می‌گذارد. شوک‌ها اثرات منفی (یا مثبت) عمده‌ای را روی معنای زندگی مردم با کارکرد مردم و کشور دارند.

شوک فراگیر: حوادث نادر (بافراوانی کم) که تقریباً بر همه اشخاص در گروه هدف اثر می‌کند. مانند درگیری‌ها، منازعات و جنگ‌های خشونت‌آمیز، فوران آتش‌فشان، زلزله و یا کاهش ارزش پول و یا یک رویداد اجتماعی آسیب‌پذیر که جنبه همگانی در آن جغرافیا گرفته است مانند کودکان کار یا اعتیاد در یک گروه سنی.

شوک ویژه: رویداد مهمی که به طور خاص بر افراد و خانواده‌ها اثر می‌گذارد. مانند مرگ نان آور اصلی و یا از دست دادن فعالیت یا کاری که منبع اصلی درآمد است.

شوک فصلی: مانند سیل که مربوط به فصل بارانی سال است، یا تغییرات در قیمت مواد غذایی، تغییرات قیمت بازار یا شوک در یک محدوده زمانی معین مانند جابجایی‌های مکرر و یا بیماری وبا در بعضی مناطق و کشورها.

استرس (فشار، تنش): روند طولانی مدت که تضعیف‌کننده توانایی بالقوه، یا تعمیق‌کننده آسیب‌پذیری کنشگرهای آن سیستم است.

سیستم: واحدی از اجتماع (مانند فرد، خانواده، گروهی از مردم با ویژگی‌های مشترک، انجمن طایفه و قوم، بوم یا محیط زیست (مانند جنگل) یا نهاد یا وجودی فیزیکی (مانند شبکه زیر ساخت شهری) می‌باشد.

آسیب‌پذیری: تجلی آمادگی یا استعداد ابتلا به آسیب و در معرض قرار گرفتن.

۳-۱. ظرفیت‌ها در تاب‌آوری

ظرفیت جذب (کنار آمدن): توانایی یک سیستم برای آماده بودن، کاهش دادن، و یا جلوگیری کردن از اثرات منفی شوک‌ها، با استفاده از پاسخ‌های مقابله‌ای از پیش تعیین شده، به منظور حفظ و بازگرداندن ساختارها و کارکردهای اساسی و ضروری آن سیستم است. این ظرفیت شامل مکانیسم‌های مقابله‌ای است که در طول دوره‌های شوک مورد استفاده قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، وقتی مردم برای مقابله و غلبه بر ریسک‌ها، بر اساس منابعی که به طور مستقیم در دسترس‌شان است، به ریسک واکنش نشان می‌دهند، از ظرفیت کنار آمدن یا جذب استفاده می‌کنند. منطق زیر بنایی این ظرفیت، عبارت است از: بازسازی یا ترمیم سطح موجود رفاه بلافاصله پس از وقوع یک حادثه.

ظرفیت انطباق: توانایی یک سیستم برای تنظیم، اصلاح و یا تغییر ویژگی‌ها و اعمال آن سیستم است تا آسیب‌های بالقوه آینده را تعدیل کرده و از فرصت‌ها به شکلی استفاده کند تا بتواند به عملکردش، بدون تغییرات عمده کیفی در عملکرد یا هویت ساختاری‌اش، ادامه دهد. به عبارت دیگر به اقدامات فعال یا پیشگیرانه (مورد انتظار) که مردم بر اساس تجربیات گذشته‌شان آن‌ها را به کار می‌گیرند تا درس‌هایی از تجارب گذشته یاد گرفته، و بر اساس این خطرات آینده را پیش‌بینی کرده و معیشت یا کاهش آسیب را تنظیم نمایند. ظرفیت انطباق در راستای تغییرات تدریجی بوده و در جهت حفظ وضع موجود رفاه مردم در مواجهه با خطرات آینده به کار گرفته می‌شود. تفاوت عمده بین ظرفیت‌های کنار آمدن (جذب) و انطباق در محدوده زمانی فعالیت‌هایی است که هر کدام از ظرفیت‌ها به کار می‌گیرند. در حالی که ظرفیت جذب، درگیر ماموریت‌های تاکتیکی و با منطق برنامه‌های کوتاه مدت است، ظرفیت انطباق شامل ماموریت‌های راهبردی و برنامه‌ریزی‌های بلندمدت‌تر را در بر می‌گیرد.

ظرفیت تغییر (تحول، دگرگونی، مشارکتی): توانایی برای ایجاد یک سیستم کاملاً جدید به طوری که شوک دیگر هیچ تاثیری نداشته باشد. این ظرفیت زمانی ضروری است که ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی، سیستم موجود را غیر قابل دفاع می‌کند. مثال‌هایی از ظرفیت تحول شامل: معرفی ساز و کار حل تعارض در یک جامعه محلی، اقدامات برنامه‌ریزی شهری و اقدامات لازم برای از بین بردن کامل فساد و توانایی مردم برای دسترسی به دارایی و گرفتن کمک از پهنه گسترده تر سیاسی و اجتماعی (یعنی از سازمان‌های دولتی و به اصطلاح جامعه مدنی) است که طی آن مردم در فرآیندهای تصمیم‌گیری مشارکت می‌کنند. از سوی دیگر، با ایجاد موسسات یا توسعه ظرفیت‌های نهادی در سطوح محلی هم رفاه فردی را بهبود می‌بخشند و هم موجب نیرومندی اجتماعی در بحران‌های آینده می‌شوند.

برای تمایز بین این سه نوع ظرفیت بر اساس چهار معیار ذکر شده به جدول زیر توجه کنید:

جدول ۲. تمایز سه نوع ظرفیت بر اساس معیارهای ذکر شده

معیار	ظرفیت جذب	ظرفیت انطباق	ظرفیت تغییر
پاسخ به ریسک	به اعتبار گذشته	مورد انتظار (آینده)	مورد انتظار (آینده)
قلمرو زمانی	کوتاه مدت	بلند مدت	بلند مدت
میزان تغییر	کم (وضع موجود)	متوسط، تغییرات افزایشی	زیاد، تغییرات ریشه‌ای
نتیجه	ترسیم سطح فعلی رفاه	تامین رفاه آینده	افزایش رفاه حال و آینده

۴-۱. تاب‌آوری و توسعه اجتماعی

در سالهای اخیر کاربرد مفهوم تاب‌آوری برای سامانه‌های اجتماعی بسیار مورد توجه قرار گرفته است و برخی از محققان کاربرد آن را مورد توجه قرار می‌دهند؛ درحالی‌که دیگران نسبت به آن محتاط هستند. بسیاری از کاربردهای عملی که تاکنون صورت گرفته است، برای بررسی روابط تاب‌آوری اجتماعی-اکولوژیکی بوده است؛ برای نمونه: روش‌هایی که به وسیله آن تلاش‌های صورت گرفته برای بهبود تاب‌آوری اجتماعی به تاب‌آوری اکولوژیکی کمک می‌کند. (Davidson ۲۰۱۲: ۱۱۳۹). مطالعاتی که درباره واکنش به آثار خطرات به وسیله بیشاپ و همکاران (۲۰۰۰) و میالر و همکاران (۱۹۹۹) انجام شد، نشان داد که فقط عوامل مهم در تاب‌آوری اجتماعی-اکولوژیکی (یادگیری چگونگی زندگی با تغییر و تردید، ترکیب انواع دانش برای یادگیری و دانش‌اندوزی، و ایجاد فرصت برای خود سازماندهی و ایجاد پیوند) تاب‌آوری را افزایش نمی‌دهند بلکه وجود آنها با سطح مشارکت در فعالیت‌ها و گروه‌های اجتماعی (برای نمونه: عضویت در انجمن‌ها و گروه‌های فعالیت اجتماعی) همبستگی دارد. از این مشاهده می‌توان نتیجه گرفت که با فعالیت در زمینه کاهش خطرات، امکان خطر در جامعه می‌تواند کاهش یابد حتی اگر اعضای جامعه به خودی خود دست به کاری نزنند. وجود تعداد بیشتری از مردم در فعالیت‌های اجتماعی، حس مسئولیت‌پذیری اجتماعی، سودمندی و حل مسئله را ایجاد می‌کند و در نتیجه، تاب‌آوری آن‌ها در برابر بلایا و حوادث طبیعی یا خطرات اجتماعی بیشتر خواهد بود.

با وجود اینکه تحقیق بیشتر درباره این مسئله الزامی است، این تحقیق این امکان را روشن کرد که راهبردهای کاهش خطرات با توسعه اجتماعی ارتباط داده شوند و مکمل فعالیت‌های توسعه اجتماعی با آموزش خطرات خاص و فعالیت‌های کاهش ارتباط داده شوند. کی یفر (۱۹۸۴) و پیتون و بیشاپ (۱۹۹۶)، راهبردهای تفویض قدرت اجتماعی را این چنین تشریح کردند: توسعه مشارکت اجتماعی، افزایش کنترل مشاهده شده توسط ذی‌نفعان، آسان‌سازی شناخت اجتماعی از مشکلات و تدوین و توسعه راهبردهایی برای حل مساله یا فائق شدن بر مشکلات بر اساس روش‌هایی سازگار با نیازها، سامانه‌ها و ارزش‌های یک اجتماع خاص. برای تقویت تفویض قدرت، یک روش اجتماعی برای تصمیم‌گیری توصیه شده است. مشارکت در شناخت مشکلات مشترک و گسترش و اجرای راه‌حل برای آن‌ها، توسعه پیروز شدن بر مشکل با تمرکز بر مشکل، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و تعهد عملی را آسان می‌کند. تمرکز روی اقدام فعالانه در مسائل برجسته به پروراندن سودمندی و مشارکت گروه‌های ذینفع و افراد کمک می‌کند؛ بنابراین در این مدل تفویض قدرت، عوامل کلیدی می‌توانند در این کلمات خلاصه شوند: سودمندی، پیروز شدن بر مشکل یا مساله، تقویت حس مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ساختارهای پشتیبانی که به طور خلاصه در بالا شرح داده شد. مبنای تفویض

قدرت فقط یکبار ایجاد می‌شود؛ گام بعدی شناخت تغییر اجتماعی، شرکت داشتن اعضای جامعه برای ایجاد پشتیبانی متقابل (کمک کردن به گسترش مسئولیت‌پذیری اجتماعی و پشتیبانی جامعه) و فرصت‌هایی برای تحت فشار قرار دادن نهادهای اجتماعی و حاکمیتی (کمک کردن به توسعه سودمندی و پیروز شدن بر مشکل با تمرکز بر مشکل) است؛ همچنین شاید سودمندی به هم پیوسته (مشارکت تعاملی)، یک شاخص خوب برای سطح همکاری و کمک موجود در درون یک اجتماع باشد و در نتیجه، شاید تا اندازه‌ای احتمال موفقیت راهبردهای کاهش مساله یا مشکل را ایجاد کرده که نیاز دارد تا عملیات به هم پیوسته و منظم پذیرفته و اجرا شوند.

نقش مدیریت بحران و تاب‌آوری اجتماعی شامل ترکیب و تطبیق دورنماها / نیازهای به دست آمده از مشاوره اجتماعی در درون یک بافت راهبردی شده و تا جایی که ممکن است برای تهیه اطلاعات و منابع لازم برای تقویت تفویض قدرت، خودیاری و ارتقاء تاب‌آوری جست و جو می‌شود؛ بنابراین نهادهای سیاست‌گذار در حوزه‌های اجتماعی (به عنوان مثال معاونت امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری) به عنوان مشاور جوامع عمل می‌کنند نه به عنوان هدایت کننده فرآیند تغییر؛ علاوه بر این، شاید پذیرش یک راهبرد رشدگرا، برای ارتقای شایستگی و تاب‌آوری اعضای جامعه، بافتی را آماده کند که موجب تاب‌آوری مداوم در طی زمان شود. نادر بودن خطرات و یا ریسک‌ها و شوک‌ها، یک پیامد مهم دارد؛ برای نمونه: یک الگوی کمبود یا خسارت به راهبردهایی می‌انجامد که اعضای جامعه را به اینکه برای کاهش خسارتهای ناشی از خطرات، سرمایه مالی یا اجتماعی خود را خرج تقویت یا اصلاح خانه یا ساختمانشان کنند، تشویق می‌کند. از دیدگاه دیگر رشد، تمرکز روی سرمایه‌گذاری در اصلاح ساختاری برای افزایش ارزش سرمایه‌ای اموال، افزایش ارزش فروش دوباره یا کاهش هزینه‌های بیمه‌ای خواهد بود و این یعنی نشان دادن منافع اجتماعی و شخصی که از انجام فعالیت‌های کاهش خطر معین به دست می‌آید؛ بنابراین، این روش از تمرکز روی ارزش‌سازگاری محلی و محیط و توسعه راهبردهای هدایت شده به سوی حفظ کیفیت درک شده زندگی در رابطه با فعالیت خطرات، ریسک‌ها و یا شوک‌ها دفاع می‌کند «ادامه تفویض قدرت قانونی و در نتیجه شایستگی‌هایی که تاب‌آوری را در برابر مصائب پی‌ریزی می‌کنند شامل ادغام سودمندی به هم پیوسته، توانایی‌های فائق آمدن بر مشکل و پشتیبانی از حس تعلق و هویت اجتماعی می‌شود. این، موضوع توانایی برای واکنش در برابر مصائب را طوری پرورش خواهد داد و تقویت خواهد کرد که خسارت و بی‌نظمی را به حداقل برساند و رشد را ارتقا دهد. این موضوع از طریق طرح‌ها و فعالیت‌هایی که مشارکت اجتماعی را در حل مشکل تقویت می‌کنند، به آسانی انجام می‌شود؛ اگر از همان ابتدا فعالیت اجتماعی بر یک حادثه خطرناک خاص استوار باشد، این موضوع به‌طور ویژه‌ای اهمیت می‌یابد.» (رمضانزاده لسبویی، ۱۳۹۳).

خصوصیات یک جامعه (شهر یا محله) تاب‌آور

امروزه برای درک ویژگیها و خصوصیات جوامع تاب‌آور مطالعات زیادی صورت گرفته است؛ برای نمونه: کای و همکاران (۲۰۱۱): ۳۶۹-۳۶۰ مطالعه‌ای با عنوان «شناسایی مطلوبترین استراتژی‌های بهبود تاب‌آوری اکولوژیکی در برابر سیل در مناطق آسیب پذیر اکولوژیکی» را انجام داد؛ هرچند او در مطالعه تنها به بررسی عوامل سیلاب در یک شهر کوچک پرداخت اما در مطالعه خود به این نتیجه رسید که مسائل مدیریت در تاب‌آوری بسیار مهم است:

- توانایی تحمل شوک‌ها و ضربه‌های وارده از یک خطر به گونه‌ای است که آن خطرها (ریسک‌ها و یا شوک‌ها) تبدیل به سانحه نشوند (تا احتمال شکست را کاهش دهد)
- توانایی برگشت به عقب پس از سانحه (تا بتواند پیامدهای شکست را کاهش دهد)
- امکان و فرصت برای تغییر و پذیرش پس از سانحه (تا زمان موردنیاز برای بهبودی و همچنین مقدار آسیب‌پذیری را کاهش دهد)

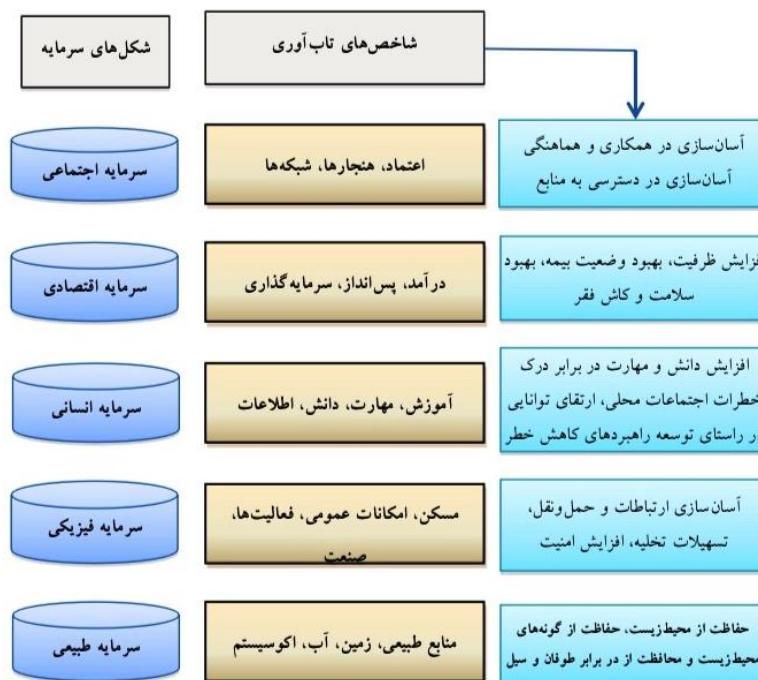
۵-۱. سرمایه‌ها در ارتقاء تاب‌آوری

برای ایجاد شهرها، محله‌ها و یا جوامع تاب‌آور با تأکید بر نقش مدیران محلی، اشکال مختلف سرمایه نقش دارند که سرمایه اجتماعی با تأکید بر مؤلفه‌های اعتماد، شبکه‌ها و هنجارها یکی از انواع سرمایه تأثیرگذار می‌باشد. سرمایه اجتماعی تاریخچه‌ای بس طولانی و نامحسوسی در میان علوم اجتماعی دارا می‌باشد. اولین کسی که این اصطلاح را به کار برد هانی فان بود. بعدها جیمز کلنن نقش شرکت اجتماعی را در شکل‌گیری فرهنگ و تعلیم و تربیت شرح داد. (قالیباف و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۳).

سرمایه اجتماعی یکی از ابعاد برجسته تحقیقاتی علوم اجتماعی است، این اصول اجتماعی باعث تقویت افراد و گروهها می‌شود. «سرمایه اجتماعی با عضویت در گروه‌ها و انجمنها، اهداف گروهی را مثل دموکراسی، مشارکت و توسعه اجتماعی را تقویت می‌کند.» (پوتنام، ۲۰۰۲: ۶۹). پوتنام مدعی است که «شرکت در اجتماع مانند شبکه‌های رسمی و شبکه‌های غیررسمی جامعه، مرکز اصلی مفهوم سرمایه اجتماعی است» (۲۰۰۰: ۵۶). سرمایه اقتصادی، انسانی، سرمایه فیزیکی و سرمایه طبیعی از انواع سرمایه‌های دیگر هستند که در مجموع به صورت یک سامانه در عملکرد اجتماعات تاب‌آور تأثیرگذار هستند (Mayunga, ۲۰۰۷). «سرمایه اقتصادی که درآمد پولی و سایر منابع مالی و دارایی‌ها و نیز تجلی نهادی آن یعنی حقوق مالی را در برمی‌گیرد. سرمایه اقتصادی سیال‌تر است و به آسانی به سرمایه اجتماعی و فرهنگی تبدیل می‌شود، در مقابل، قابلیت تبدیل سرمایه اجتماعی به سرمایه فرهنگی پرهزینه‌تر است.» (نوربخش، ۱۳۹۰: ۱۱۱-۱۱۲) سرمایه انسانی بیشتر آموزش، مهارت و دانش مدیران و سطوح محلی در برابر ریسک‌ها و خطرات را شامل می‌شود. آموزش و ظرفیت‌سازی کاهش خطرپذیری بلایا در سطح محلات به عنوان یکی از اصولی است که در فرآیند مدیریت تاب‌آوری و بلایا پیوسته باید مورد توجه قرار گیرد. سرمایه فیزیکی شامل مسکن، امکانات عمومی و... است که آسان‌سازی در ارتباطات و حمل و نقل از زیرمجموعه‌های آن به شمار می‌رود و در نهایت، سرمایه طبیعی هم شامل منابع طبیعی، آب و اکوسیستم می‌باشد که در این بخش باید گونه‌های خاص گیاهی و جانوری و شرایط محیط طبیعی زندگی افراد و حفاظت از آنها در برابر بلایا محافظت شوند»

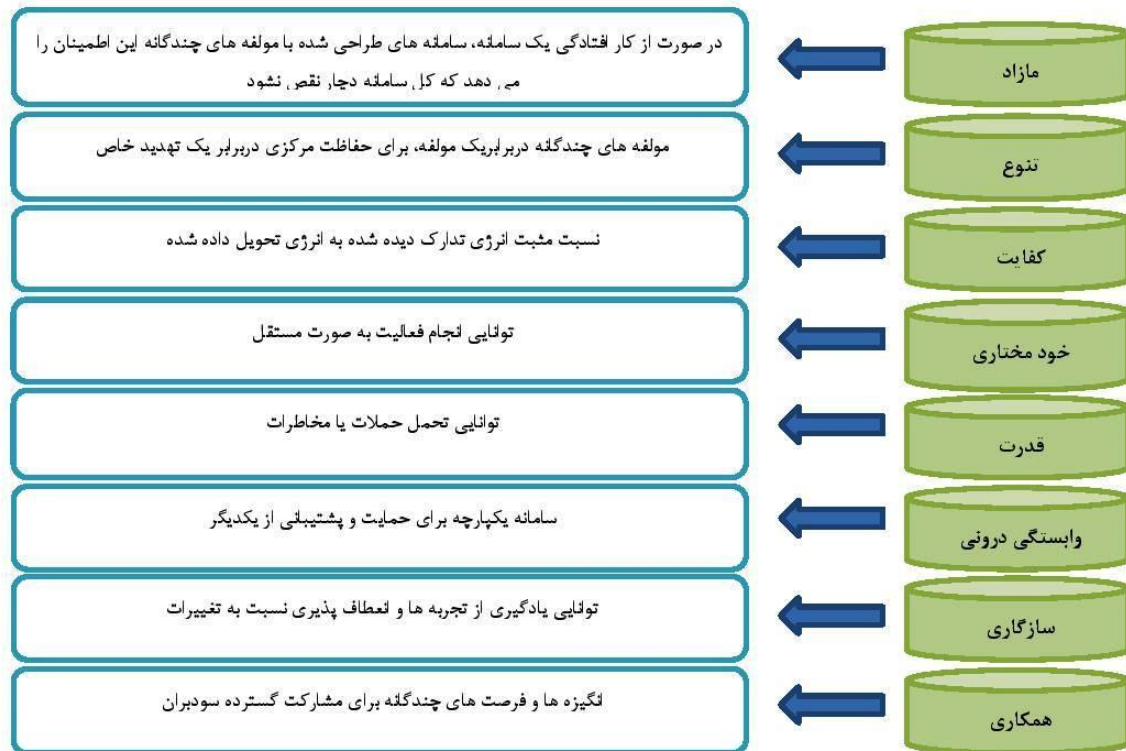
از مهمترین خصوصیات جوامع تاب‌آور، عملکرد سرمایه انسانی در شهرها است. سرمایه انسانی، مهارت، دانش و سطح اطلاعاتی جوامع را در ارتباط با بهبود وضعیت تاب‌آوری می‌سنجد. افزایش دانش و مهارت در برابر درک خطرات شهروندان، ارتقای توانایی در راستای توسعه راهبردهای کاهش خطر از مهمترین ویژگیهای جوامع تاب‌آور می‌تواند دانسته شود که برای ایجاد این وضعیت آموزش به عنوان یک اصل ضروری پیوسته مورد تأکید برنامه‌ریزان است. در رابطه با آموزش خطرات، این فرآیند می‌تواند به وسیله آماده کردن شهروندان با طرحهای خطری که چالشهای بالقوه، فرصتها و رفتارهایی که به وسیله اجتماع در برابر خطر صورت می‌گیرد را شرح دهد و همچنین توسعه راهبردهای استفاده کردن از آنها یا مدیریت و احاطه کردن آنها را شرح می‌دهند.

برای ایجاد جوامع تاب‌آور در برابر بلایا و خطرات پنج سرمایه، اجتماعی، اقتصادی، انسانی، فیزیکی و طبیعی تأثیرگذار هستند. برای ایجاد جوامع تاب‌آور در سالهای اخیر، این رویکرد بسیار مورد بررسی قرار گرفته است. راه‌های بسیاری زیادی هم برای ایجاد جوامع تاب‌آور ارائه شده است. شکل ۱ نوع تقسیم بندی سرمایه‌ها و نقش آنها را در تاب‌آوری جوامع به تصویر می‌کشد.

شکل ۱. انواع سرمایه‌ها در یک فرآیند تاب‌آوری

شکل ۲ هشت ویژگی شهرهای تاب‌آور را از دیدگاه گودزچالک مطرح می‌کند که این ویژگیها عبارت‌اند از: تنوع، کفایت، خودمختاری، قدرت، وابستگی درونی، سازگاری، مازاد و همکاری. خودمختاری شهرها بر توانایی انجام فعالیتهای مدیریت شهری به صورت مستقل تأکید دارد. قدرت هم بر توانایی و مقاومت شهر در راستای مقابله با انواع بلایا و خطرات اشاره دارد و نیز همکاری و سازگاری بر میزان مشارکت شهروندان.

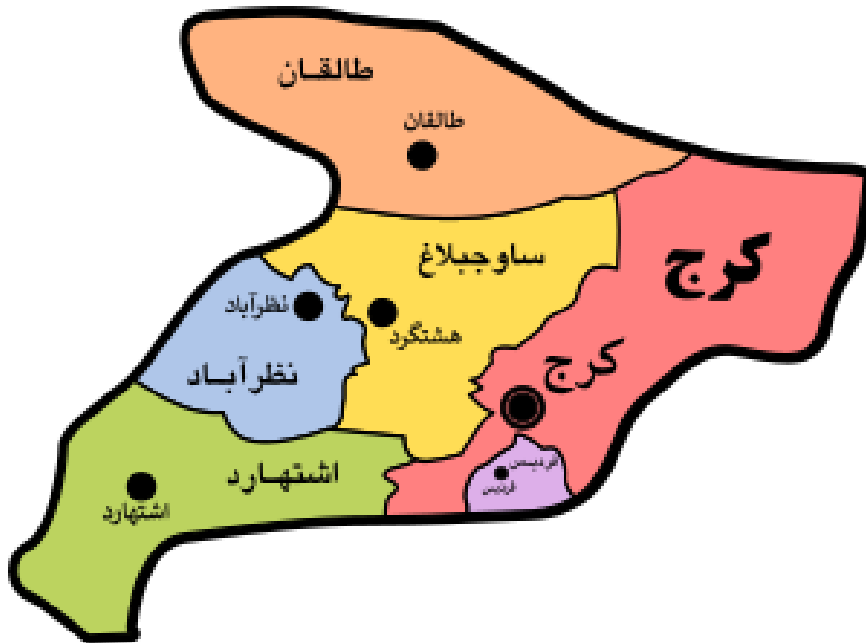
شکل ۲. ویژگی شهرهای تاب آور

۶-۱. نتیجه گیری

آموزش در سطوح مختلف جامعه با هدف حفظ امنیت به ویژه در زمان وقوع خطرات و شرایط پس از وقوع، اهمیت بیشتری دارد. مهمترین اقداماتی که نهادهای برنامه ریز در این زمینه می‌توانند انجام دهند عبارتند از: آگاهی و برنامه‌های آموزشی درباره کاهش خطرپذیری، برنامه‌های آموزشی برای مقامات محلی و مدیران جامعه، برنامه‌ها و تمرینهای مشارکتی برای اعتمادسازی و مشارکت ذی نفعان در جوامع محلی و در نهایت، در راستای تاب‌آوری جوامع به لحاظ رویکردی و بر اساس قوانین موجود در کشور ابتدا باید میزان تاب‌آوری در ابعاد مختلف با تأکید بر شاخصها و معیارهای قابل سنجش مورد واکاوی قرار بگیرد. طرح ارتقا تاب‌آوری زنان و خانواده ابتکاری است که از سال ۱۳۹۵ تاکنون توسط معاونت امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری در سطح ملی و با همکاری بخش‌ها و نهادهای ذیربط در استانها برنامه‌ریزی و اجرا شد تا بتواند ضمن آموزش و توسعه ظرفیت‌های فردی و گروهی برای ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی زنان و خانواده در سطوح محلی، جوامع را به:

- درک فعال از چشم انداز ریسک و چگونگی اثر آن بر سیستم و چگونگی کنش‌های جامعه در هر زمینه
- تعیین این که در کدام لایه جامعه آن خطرات به بهترین شکل مدیریت شوند
- و استفاده از مجموعه‌ای از اصول تاب‌آوری به منظور تقویت ظرفیت سیستم برای جذب شوک و یا انطباق و تغییر به طوری که کمتر در معرض شوک قرار گیرند تا با برنامه ریزی مشارکتی و تقویت لایه‌های اجتماعی، بتوانند ارتقا تاب‌آوری اجتماعی حوزه زنان و خانواده از کوتاه تا بلند مدت را محقق سازند.

۲. نقشه استان

شکل ۳. نقشه استان البرز

۳. گزارش فاز یک

۳-۱. اقدامات انجام شده مقدماتی در راستای اجرایی‌سازی طرح

شناسایی تسهیل‌گر سطح ۱ متخصص، آموزش دیده و مورد تایید معاونت امور زنان و خانواده که تسلط کافی بر موضوع داشته و سابقه همکاری با معاونت را در طرح‌های سال گذشته موضوع تاب‌آوری داشته‌اند که اسم ایشان طی هماهنگی با استان و مکاتبه از سوی معاونت امور زنان و خانواده به استان‌ها اعلام گردید و دعوت ایشان برای اجرای طرح و هماهنگی زمانی برای ارائه خدمات متناسب با طرح صورت پذیرفت.

هماهنگی برای برگزاری نشست توجیهی توسط دفتر امور زنان و خانواده استانداری، با حضور تسهیلگر سطح ۱، جهت تبیین اهداف طرح و چگونگی اجرای بهینه آن در سطح استان، با توجه به سوابق اجرایی و گزارش‌های اجرای پروژه طی سال‌های گذشته و توجیه کارشناسان مرتبط با طرح در استانداری و مشاوران امور بانوان فرمانداری‌های سطح استان انجام گردید.

سایر تجهیزات مطابق دستورالعمل ارسالی از سوی معاونت امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری و چک لیست اقلام و لوازم و الزامات برگزاری کارگاه آموزشی نیز تهیه شد (به‌طور مثال: لوازم التحریر مورد استفاده در کارگاه، مکان برگزاری، لوازم کمک آموزشی مانند ویدئو پروژکتور، پرینتر و...). امکانات صوتی و سرمایشی محل برگزاری قبل از اجرای کارگاه بازبینی و نواقص برطرف گردید.

هم‌چنین هماهنگی با موسسه کلبه نسیم آرامش جهت نظارت طرح و ارسال نامه به کلیه فرمانداری‌ها به همراه شیوه نامه اجرایی طرح تاب‌آوری جهت هماهنگی و معرفی سازمان مردم‌نهاد برای شرکت در آموزش‌ها توسط دفتر امور بانوان و خانواده استانداری انجام پذیرفت.

۳-۲. اقدامات انجام شده در راستای انتخاب اساتید و شاخص‌های انتخاب اساتید

انتخاب اساتید برای هر کدام از استان‌ها بر اساس ارزیابی‌های معاونت امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری در طرح تاب‌آوری سال‌های ۹۶-۱۳۹۵ و با توجه به توانایی تسهیل‌گران، شناخت نسبت به اقلیم و آسیب‌های استان و تجربه موفق در همکاری با معاونت امور زنان و خانواده و باتوجه به شاخص‌های زیر صورت گرفته است.

- تخصص، مدرک تحصیلی

- فعالیت در حوزه مشارکت و تسهیل‌گری در سطح استان
- تسلط کامل بر آمار آسیب‌های اجتماعی استان
- اجرای طرح‌های پژوهشی و آموزشی متعدد مرتبط در این زمینه
- تیم اجرایی فعال
- استاد برجسته کشوری

۳-۳. اقدامات انجام شده در راستای انتخاب سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های غیردولتی و

شاخص‌های انتخاب آنان

سازمان‌های مردم‌نهاد بومی فعال در حوزه‌های اجتماعی، خانواده، سلامت و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در سراسر استان بر اساس شاخص‌های زیر و مکاتبه با کارشناسان امور بانوان فرمانداری‌ها و معرفی از سوی آنها انجام شد. هم‌چنین هماهنگی با کارشناسان دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری، بهزیستی و فرمانداری‌های سراسر استان در بخش سازمان‌های مردم‌نهاد نیز در این زمینه صورت پذیرفت:

- فعال و خودانگیخته در حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی به ویژه زنان و خانواده
- فعال در سمن‌های مرتبط با دفتر امور بانوان یا مراکز مرتبط با آسیب‌های اجتماعی
- اطمینان از مشارکت در اجرای مرحله‌ی دوم طرح
- توانایی تسهیل‌گری
- حداقل تحصیلات کارشناسی

۳-۴. برنامه اجرایی و زمانبندی اجرای فاز اول طرح

• به مدت ۵ روز	مدت زمان
• ۷ الی ۱۲ تیرماه ۱۳۹۷	زمان جلسه توجیهی
• ۲۴ خردادماه ۱۳۹۷ در دفتر امور بانوان و خانواده استانداری البرز	ارسال بسته توجیهی
• برنامه آموزشی و الزمات و جزوات آموزشی و کمک آموزشی توسط اساتید و تسهیل‌گران از یک هفته قبل در اختیار استانداری قرار گرفت	

شکل ۴. برنامه کارگاه

خلاصه اجرای کارگاه:

این کارگاه آموزشی با حضور ۲۰ نفر از نمایندگان سازمان‌های مردم‌نهاد فعال معرفی شده از سوی فرمانداری‌ها و به تسهیل‌گری محمد کاظم متولی مصلی به مدت ۵ روز از تاریخ ۷ الی ۱۲ تیرماه ۱۳۹۷ در سالن کنفرانس شهرداری البرز برگزار گردید. این کارگاه با رویکرد آموزش مشارکتی و شیوه‌های خلاق آموزشی مباحثی از جمله: تاریخچه تاب‌آوری و تعاریف آن، ریسک‌ها، شوک‌ها، استرس‌ها و تاثیر آن بر سیستم، شناسایی شکاف‌ها در تاب‌آوری سیستم و تدوین نقشه‌راه تاب‌آوری سیستم در گروه‌ها مورد بحث و تمرین قرار گرفت.

جدول ۳. مشخصات اعضای سازمانهای مردم نهاد و تشکلهای غیر دولتی آموزش دیده بعنوان تسهیلگران محلی

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک و رشته تحصیلی	نام سازمان ذیربط	ساعات حضور در کارگاه
۱	شعله شمسی	ارشد مشاوره	سیب مهربانی البرز اهری فردیس	۳۶
۲	فتانه ورمزیار	کارشناسی روانشناسی	سیب مهربانی البرز اهری فردیس	۳۶
۳	نسرین امیری	کارشناسی روانشناسی	سیب مهربانی البرز اهری فردیس	۳۶
۴	مریم اسکندری	کارشناسی ارشد	کانون اطهر مائده سلطان آباد چهارباغ	۳۶
۵	رقیه ارقنده	کارشناسی روانشناسی	کانون اطهر مائده سلطان آباد چهارباغ	۳۶
۶	معصومه بهرامی	کارشناسی روانشناسی	اندیشه ورزان بیجارآباد نظرآباد	۳۶
۷	افسانه نساجان	کارشناسی مامایی	گلپای بهشتی آق تپه	۳۶
۸	حبیبه حیرتی	کارشناسی ارشد روانشناسی	همیاران پویا سلامت البرز جعفر آباد اشتهارد	۳۶
۹	ندا آخوند زردینی	کارشناسی مددکاری اجتماعی	همیاران پویا سلامت البرز جعفر آباد اشتهارد	۳۶
۱۰	طاهره بهرامی	کارشناسی ارشد ادبیات فارسی	کانون اطهر مائده سلطان آباد چهارباغ	۳۶
۱۱	مریم فلاح آزاد	کارشناسی روانشناسی	همراهان اندیشه فردا شهر جدید هشتگرد	۳۶
۱۲	فاطمه مشهدی حسینی	کارشناسی روانشناسی	همراهان اندیشه فردا شهر جدید هشتگرد	۳۶
۱۳	مهسا جلالی	کارشناس روانشناسی	گلپای بهشتی آق تپه کرج	۳۶
۱۴	حمیده غلامی	کارشناس روانشناسی	گلپای بهشتی آق تپه کرج	۳۶
۱۵	زهرا غلامی	کارشناس روانشناسی	گلپای بهشتی آق تپه کرج	۳۶
۱۶	وصی الله شاهمرادی	کارشناس روانشناسی	انجمن پیشگامان سلامت مهر البرز	۳۶
۱۷	زهرا شاهمرادی	کارشناس روانشناسی	انجمن پیشگامان سلامت مهر البرز	۳۶
۱۸	ذبیحه شاهمرادی	کاردانی	انجمن پیشگامان سلامت مهر البرز	۳۶
۱۹	لیلا آردین	کارشناس روانشناسی	انجمن پیشگامان سلامت مهر البرز	۳۶
۲۰	لیلا بابایی	کارشناس روانشناسی	انجمن پیشگامان سلامت مهر البرز	۳۶

۳-۵. پایش طرح در فاز اول و نتایج حاصله از آن (مبتنی بر پایش آزمون و پس آزمون)

در فاز اول طرح که ۵ روز (۳۶ ساعت آموزشی) به طول انجامید، نمایندگان ۲۰ سازمان مردم نهاد و فعال اجتماعی به عنوان تسهیل گر سطح ۲ تحت آموزش قرار گرفتند. مطالب و سر فصلهای آموزشی بر اساس محتوای در نظر گرفته شده توسط معاونت امور زنان و خانواده که در اختیار اساتید قرار گرفته بود، تدریس گردید. لازم به ذکر است فرآیند آموزشی به صورت کارگاهی طراحی و شرکت کنندگان علاوه بر یادگیری مطالب تئوری در قالب گروههای ۶-۵ نفره به تمرینات عملی پرداختند.

نقاط قوت شناسایی شده توسط تسهیلگر سطح یک:

- توزیع جغرافیایی مناسب در سطح استان
- نگاه برابر به تمام شهرستان‌ها (البته از طالقان نماینده‌ای حضور نداشت چون سازمان مردم‌نهادی معرفی نشده بود)
- برگزاری کارگاه با استاندارهای مناسب
- برگزاری کارگاه و استفاده از تجربه یک سازمان مردم نهاد موفق در سطح استان به عنوان همکار
- حضور به موقع همه شرکت‌کنندگان در تمامی روزها

نقاط ضعف شناسایی شده تسهیلگر سطح یک:

- عدم حضور شرکت‌کنندگان با جنسیت مرد (به جز یک نفر) در کارگاه
- نقاط قوت شناسایی شده کارشناس طرح در دفتر امور زنان و خانواده استانداری:
- داشتن تخصص و تسلط بر طرح و موضوعات مرتبط از سوی تسهیلگر سطح ۱
- نحوه بیان مناسب و موثر و قدرت انتقال مفاهیم از سوی تسهیلگر سطح ۱
- پاسخ دهی و تسلط مناسب به سوالات و ابهامات فراگیران توسط تسهیلگر سطح ۱
- حضور به موقع بر اساس زمان بندی اعلام شده توسط تسهیلگر سطح ۱ و تسهیلگران سطح ۲
- مشارکت گسترده و موثر در مباحث ارائه شده توسط تسهیلگران سطح ۲
- تعامل سازنده با مدرس و سایر فراگیران از طرف مجری طرح

نقاط ضعف شناسایی شده توسط کارشناس طرح در دفتر امور زنان و خانواده استانداری:

- عدم امکان پوشش دادن کل استان به جهت عدم تخصیص اعتبار کافی
- کاهش اعتبارات طرح در استان نسبت به سال ۹۵

سطح کلی رضایت از کارگاه

فرم‌های ارزیابی شرکت‌کنندگان در کارگاه نشان از رضایت بالای آنها از برگزاری کارگاه داشت و میزان رضایت نسبی آنها از سطح برگزاری کارگاه به طور میانگین بالای ۸۹ درصد بوده است. جدول شماره ۴ سطح کلی رضایت شرکت‌کنندگان از کارگاه را به صورت تفکیکی نشان می‌دهد.

جدول ۴. سطح کلی رضایت شرکت‌کنندگان از کارگاه

تسهیل‌گر و آموزشگر کارگاه	بازی‌های آموزشی	مشارکت شرکت‌کنندگان	فضای فیزیکی	پذیرایی	ابزار و وسایل کمک آموزشی	زمان بندی کارگاه	محتوای آموزشی
٪۱۰۰	٪۹۸	٪۸۸	٪۶۴	٪۸۴	٪۹۶	٪۸۶	٪۹۸

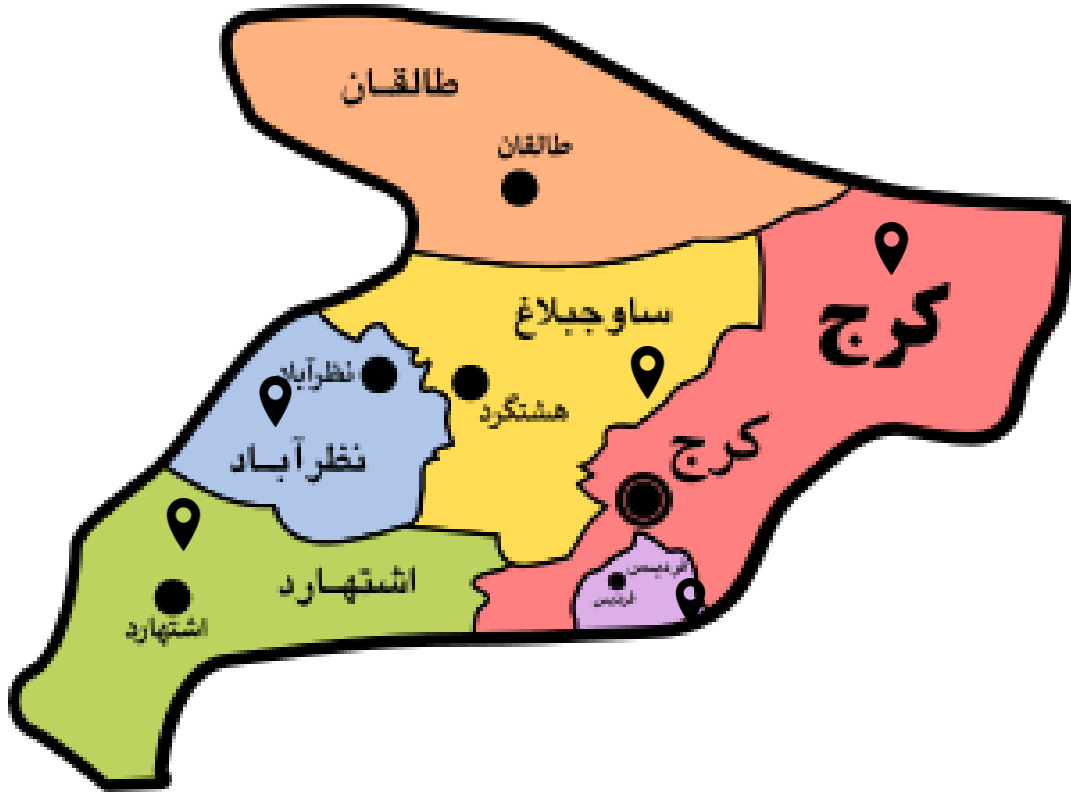
۳-۶. گالری تصاویر فاز یک

شکل ۵. گالری تصاویر فاز ۱ طرح ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی

۴. گزارش فاز دو

۴-۱. توزیع فعالیت در مناطق استان

شکل ۶. نقشه گسترده فعالیت‌ها در مناطق استان

جدول ۵. توزیع فعالیت‌ها در مناطق استان

شهرستان	شهرستان
آق تپه	کرج
چهار باغ سلطان آباد	کرج
پلنگ آباد	اشتهارد
بیجار آباد	نظرآباد
فاز ۷ شهر جدید	هشتگرد
فردیس	فردیس

۴-۲. اقدامات انجام شده در راستای شناسایی نقاط آسیب خیز و گروه‌های هدف جهت اجرای فاز دوم

طرح

- بهره‌گیری از اطلاعات و آمار مناطق ویژه اجتماعی و نقاط آسیب خیز (اطلاعات فرمانداری‌های استان، دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری استان البرز)
- تجربه و سابقه حضور سازمان‌های مردم نهاد در مناطق آسیب خیز استان البرز

- ارزیابی مشارکتی شرکت‌کنندگان در کارگاه بر اساس اولویت مناطق و پراکندگی جغرافیایی
- نشست با مشاوران امور بانوان فرمانداری‌ها برای انتخاب مناطق مختلف در هر شهرستان و ارزیابی آنان از مناطق در نظر گرفته شده
- نشست تخصصی هر سازمان مردم‌نهاد و تیم با فرمانداری شهرستان برای ورود به محله مورد نظر
- مکاتبه دفتر امور بانوان استانداری البرز یا فرمانداری‌ها و معرفی تیم‌ها برای ورود به محلات

۳-۴. اقدامات انجام شده در راستای اطلاع‌رسانی جهت حضور گروه‌های هدف در کلاس‌های آموزشی

مربوطه

- برگزاری نشست با معتمدین محلی در محلات مورد نظر
- مشاهده مشارکتی در فضای محلی
- گفتگو با دفتر بسیج محلی، مسجد، امام‌جماعت، ریش‌سفیدان و گیس‌سفیدان محلی
- بهره‌گیری از ظرفیت گروه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهادی که در محله حضور فعال داشته‌اند

۴-۴. اقدامات انجام شده در راستای شناسایی و هماهنگی با گروه‌های ذی‌نفع در میان مردم محلی

جهت اجرای طرح

- حضور در اماکن عمومی در محل
- حضور در مسجد و هیات‌های مذهبی محلی
- قدم زدن در محلات و ارتباط با جامعه محلی
- ارتباط با دهیاری و شورای محلات در روستاهای آسیب‌خیز اطراف البرز و ورود به مساجد و نشست با ائمه جمعه و معتمدین محلی در ساعات متعدد
- در برخی مناطق نیز با همکاری سازمان‌های مردم‌نهاد و یا صندوق‌های خیریه‌ای که وجود داشته و یا مراکزی مانند کلاس‌های مهارت‌آموزی و قرآن توسط مربیان آنها شناسایی و ارتباط با معتمدین در دستور کار قرار گرفت.

۵-۴. برنامه اجرایی و زمانبندی اجرای فاز دوم طرح

- برگزاری نشست با مدیران شهرستانی جهت هماهنگی برای ورود به محلات (یک هفته)
 - ارتباط با جامعه محلی، اطلاع‌رسانی اولیه و هماهنگی ورود به محلات در سطح محلی (دو هفته)
 - برگزاری کارگاه‌های آموزشی و جلب مشارکت جامعه محلی در راستای شناسایی آسیب‌های اجتماعی محلی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مشارکتی جامعه محلی و راهکارهای عملیاتی برای کاهش آسیب (یک تا دو ماه)
 - طراحی و تدوین نقشه راه محلی با مشارکت جامعه محلی (دو هفته)
 - ترسیم نقشه راه ارتقاء تاب‌آوری استان (یک هفته)
- مقرر گردید تا ده روز بعد از اجرای کارگاه درفاز اول تسهیلگران سطح دو، برنامه اجرایی خود را طبق شیوه‌نامه اجرایی طرح بر مبنای ۶۰ ساعت آموزشی و توجیهی برای مردم محله بعد از مشورت و همفکری با مردم محلی تنظیم و به کارشناس فرمانداری و در نهایت به کارشناس مجری طرح و موسسه مردم‌نهاد مجری در سطح استان ارائه گردد.
- در این فاز، ۶ محله و روستای آسیب‌خیز از ۵ شهرستان تحت پوشش طرح قرار گرفت که در قالب فعالیت‌های تسهیل‌گری و آموزش مشارکتی، مجموعاً ۱۲۰ نفر را تحت پوشش قرار داده است. شایان ذکر است ورود به سطح محلات استان البرز به صورت گروهی و در قالب تیم‌های تسهیل‌گری صورت گرفت.

جدول ۶. مشخصات کلاس‌های آموزشی

نام شهر / منطقه / محله	نام آموزشگر محلی (عضو سازمان غیردولتی)	میزان ساعت تدریس و تسهیلگری هر یک	تعداد متریان (زنان و خانواده‌های محلی)	عنوان ریسک یا شوک
کرج / آق تپه	افسانه نسا جان، حمیده غلامی، زهرا غلامی، جلالی	۶۰	۲۰	خشونت و پرخاشگری
کرج / چهار باغ سلطان آباد	اسکندری، ارقنده، بهرامی	۶۰	۲۰	نبود فرهنگ گفت‌وگو
اشتهارد / جعفرآباد	حبیبه حیرتی، زردینی	۶۰	۲۰	مشکلات بهداشت و سلامت
نظرآباد / بیجار آباد	بهرامی	۶۰	۲۰	بیکاری زنان و مشکلات معیشتی
هشتگرد / شهر جدید فاز ۷	مشهدی حسینی، فلاح آزاد	۶۰	۲۰	افسردگی زنان
فردیس / فردیس	ورمزیار، امیری، شمس	۶۰	۲۰	بیکاری زنان سرپرست خانواده

۴-۶. نتایج حاصل از پایش طرح در فاز دوم

• مبتنی بر نتایج ارزیابی تسهیلگر سطح ۲

با توجه به آسیب‌های اجتماعی موجود و پیشرفت آنها که به صورت سونامی جامعه رادگیر کرده است، پیشنهاد می‌شود، دولت نقش جدی تری در رابطه با کنترل و پیشگیری داشته باشد. اجرای دوره تاب‌آوری اجتماعی در این شرایط یک اقدام خوب، اما کافی نیست. مردم در این شرایط نیاز به تغییر نگرش و کار فرهنگی عمیق دارند. قبل از اجرای طرح تاب‌آوری باید در این خصوص زمینه‌سازی کرد و در این صورت اگر این طرح به خوبی انجام شود، نقش بی‌بدیلی در کاهش آسیب‌های اجتماعی خواهد داشت. در هر صورت زمانی می‌توان گفت طرح موفق عمل کرده است که راهکارهای ارائه شده مورد توجه مسئولین باشد و بتوانند آنها را عملی سازند.

مشارکت موثر گروه‌های محلی برای شرکت در کارگاه و فرآیند اجرایی طرح، درگیر نمودن در فرآیند تدوین برنامه‌ریزی مشارکتی برای اولویت‌بندی مسائل محلات و فعالیت‌های میدانی برای شناخت ظرفیت‌ها، سرمایه‌ها و دارایی‌های محلات نشان از ارتباط موثر شرکت کنندگان از مدل اجرایی طرح می‌دهد. شایان ذکر است این طرح در محلات با شرایط یکسانی روبرو بوده است و محلاتی که سازمان‌های مردم‌نهاد و تسهیل‌گران تجربه مشارکتی را از قبل در آنها داشته است، میزان پیشرفت و اعتماد عمومی نسبت به طرح بالاتر بوده است. با عنایت به برگزاری طرح در حاشیه شهرها از سویی فرصت مغتنمی برای شرکت در کارگاه و از سویی بانوان روستاها در مناطق دوردست استان، با عنایت به دغدغه‌ها و آسیب‌هایی که با آن مواجه هستند، کمتر زمانی برای شرکت منظم در کارگاه داشته که جذب این نوع مخاطبین تجربه و تخصص کار با این نوع مخاطبین را می‌طلبد و این مشارکت در فرآیند طرح منظم و توسعه یافت.

• مبتنی بر نتایج ارزیابی تسهیلگر سطح ۱ و کارشناس طرح تاب‌آوری در دفتر امور زنان و خانواده استانداری

ارزیابی بر اساس مشاهدات و بازدیدهای میدانی صورت‌پذیرفته و شاخص‌هایی مانند مشارکت افراد و گروه‌های محلی، درگیر نمودن شرکت کنندگان در انتخاب و اولویت‌بندی مساله، بهره‌گیری از ظرفیت‌های محلی برای حل مساله و مشکل مطرح شده و میزان ارتباط موثر تسهیلگر سطح ۲ با جامعه محلی در نظر گرفته شده است.

۴-۷. نقاط قوت و ضعف شناسایی شده (از نگاه تسهیلگر سطح ۲، کارشناس طرح در دفتر امور زنان و

خانواده استانداری و تسهیلگر سطح ۱، نظر سنجی از شرکت کنندگان در کارگاه‌ها)

• نقاط قوت

- انتخاب صحیح محلات آسیب‌خیز
- اجرای طرح در یک مسیر درست (دو محله مورد نظر در پروژه در مسیر اجرای طرح دچار چالش‌هایی در مسیر اجرای طرح شده بودند که با برگزاری جلسه چالش‌ها از بین رفت.)
- گروهی کار نمودن تیم‌ها در شش محله و روستای آسیب‌خیز
- نگرش تسهیل‌گرانه تیم‌ها و تلاش مدنی آنها برای هر گونه ارتباط و پایداری طرح در سطح محلات
- مسیر درست پروژه تاب‌آوری در شش محله و ایجاد انگیزه بیش از اندازه در سطح محلی
- یکی از مهمترین دستاوردهای این طرح وقت گذاشتن و درگیر نمودن مشاوران زنان فرمانداری و سطح کارشناسی در سطح استان و ارتباط پایدار با تیم‌ها
- همکاری و هماهنگی و اعتماد سازی در سطح محلی
- همکاری مناسب تسهیل‌گران سطح ۲ با افراد جوامع محلی
- آسیب‌های هر محله توسط تسهیل‌گران سطح ۲ با توجه به اعتمادسازی در جوامع محلی به صورت خوبی شناسایی شد.
- روحیه مناسب همکاری در تسهیل‌گران سطح ۲ که منجر به همکاری گروهی در سطح جوامع محلی گردید
- انتخاب مسیر درست توسط تسهیل‌گران سطح ۲ برای تاب‌آوری جوامع محلی در برابر آسیب‌ها
- بازدیدهای موثر تسهیل‌گر سطح یک در طی اجرای فاز دوم طرح
- همکاری خوب افراد جوامع محلی در پی اعتمادسازی که توسط تسهیل‌گران سطح ۲ صورت گرفته بود

• نقاط ضعف

- زمان بندی برنامه در سطح محلات که با توجه به بومی نبودن دوتا از تیم‌ها رفت و آمد به روستاها به سختی انجام می‌شد
- عدم تخصیص اعتبار کافی جهت اجرای طرح در جوامع محلی در شهرستانهای استان با عنایت به مهاجر پذیری بالای استان و استقرار قومیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف و به تبع آن ایجاد آسیب‌های اجتماعی گسترده تر در این استان

شکل ۷. نمودار جنسیت شرکت کنندگان

۵. نقشه راه تاب‌آوری محلات

۵-۱. شهرستان کرج - آق تپه

• سیمای محله

شکل ۸. سیمای آق تپه

• نقشه راه پیشنهادی برای تقویت تاب‌آوری در آق تپه

عنوان ریسک یا شوک	نوع ریسک (شوک)	سطح اجتماعی که طرح در آن اجرا شده	بازه زمانی
• خشونت و پرخاشگری	• ویژه و فراگیر	• محلی	• بازه زمانی کوتاه مدت: ۲ ماه • بازه زمانی بلند مدت: ۳ ساله

شکل ۹. مشخصات طرح تاب‌آوری در آق تپه

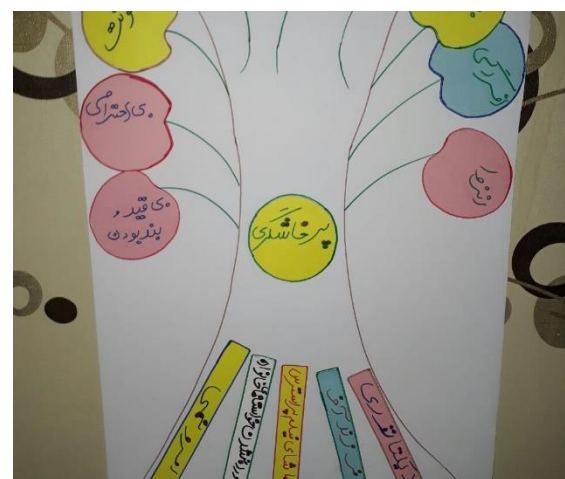
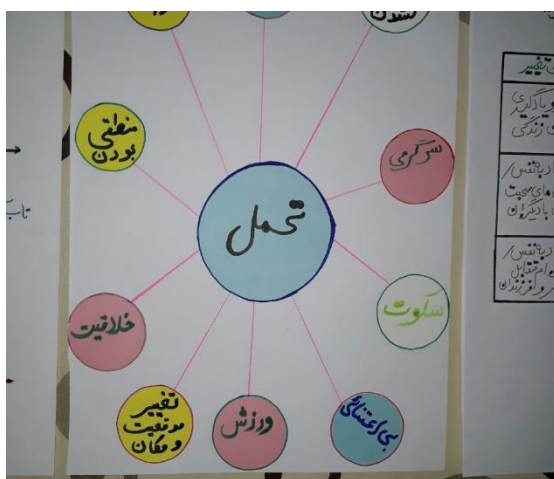
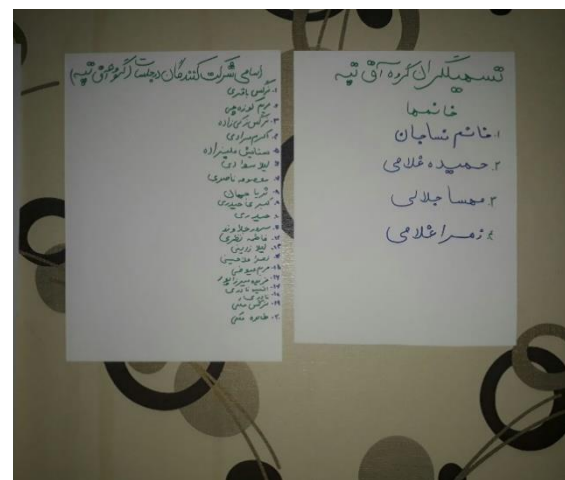
جدول ۷. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در آق تپه

دارایی اقتصادی	دارایی اجتماعی	دارایی فیزیکی	دارایی طبیعی	دارایی انسانی
هنر بافندگی زنان محلی	مشارکت زنان محلی مسجد محله بسیج	درددسترس بودن منازل مسکونی برای فعالیت‌های اجتماعی	پارک تندرستی	زنان محلی دارای مهارت

جدول ۸. حمایت و تقویت ظرفیت‌های آق تپه

ظرفیت جذب	ظرفیت انطباق	ظرفیت تغییر
شروع در کوتاه مدت	حضور زنان محلی و مادران خوشونت دیده و دارای رفتار پرخاشگرانه در مقابل فرزندان	برگزاری کلاس‌های آموزشی در خصوص مهارت فرزند پروری و کنترل خشم
شروع در میان مدت	گفتگو در خصوص انواع رفتارهای پرخاشگرانه و خوشونت گر	اصلاح رفتار با فرزندان و خانواده
شروع در بلند مدت	شناسایی تسهیل‌گران محلی	ایجاد گروه پایدار زنان محلی

گالری تصاویر فاز ۲

شکل ۱۰. گالری تصاویر فاز ۲ آق تپه

۵-۲. شهرستان کرج - سلطان آباد چهارباغ

• سیمای محله

شکل ۱۱. سیمای سلطان آباد چهارباغ

• نقشه راه پیشنهادی برای تقویت تاب‌آوری در سلطان آباد چهارباغ

عنوان ریسک یا شوک	نوع ریسک (شوگ)	سطح اجتماعی که طرح در آن اجرا شده	بازه زمانی
• نبود فرهنگ گفتمان	• فراگیر و بلندمدت	• محلی	• بازه زمانی کوتاه مدت: ۳ ماه • بازه زمانی بلند مدت: ۳ ساله

شکل ۱۲. مشخصات طرح تاب‌آوری در سلطان آباد چهارباغ

جدول ۹. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله سلطان آباد

دارایی اقتصادی	دارایی اجتماعی	دارایی فیزیکی	دارایی طبیعی	دارایی انسانی
سرمایه‌های اندک زنان خانه دار	دهیاری، شورای محله	مسجد امام حسین مدرسه الغدیر پایگاه بسیج	زمین‌های کشاورزی و دامداری	آموزش / افراد تحصیل کرده محله که به عنوان آموزشگر می‌توانند در منطقه فعالیت کنند افرادی از بین خود زنان محله که توانایی آموزش هنرهای دستی را دارند.

جدول ۱۰. حمایت و تقویت ظرفیت‌های محله سلطان آباد

ظرفیت جذب	ظرفیت انطباق	ظرفیت تغییر	
فرد گرایی و عدم تشکیل گروه و کار گروهی	تشکیل جلسات. شناسایی ظرفیت‌های موجود منطقه. انتخاب افراد برای تشکیل گروه و توجه به داشته‌ها	آموزش قالی بافی. پیگیری مرکز بهداشت و تشکیل جلسات مکرر برای ادامه فعالیت‌های گروهی در محله	شروع در کوتاه مدت
برگزاری جلسات گروهی	اولویت بندی نیازهای زنان در زمینه‌های مختلف	ادامه دار بودن جلسات و حمایت از طرف زنان خانه دار	شروع در میان مدت
تلاش جمعی	به اجرا در آوردن و راه اندازی	در آمد زایی و اشتغال	شروع در بلند مدت

جدول ۳. اقدامات انجام شده برای طرح تاب‌آوری محله سلطان آباد

ردیف	نوع اقدامات	در چه زمانی	توسط کدام بخش
۱	برگزاری کارگاه آموزشی مهارت‌های زندگی	در ۶ ماه دوم ۹۷	سازمان مردم نهاد
۲	آموزش هنرهای دستی قالی بافی، خیاطی و ...	در ۶ ماهه دوم ۹۷	سازمان مردم نهاد و مربیان محلی
۳	راه اندازی مرکز بهداشت جهت سلامت افراد محله	در ۶ ماهه دوم ۹۷	سازمان مردم نهاد و ارگان‌های ذی ربط مانند شبکه بهداشت و فرمانداری
۴	ایجاد منبع در آمد زایی از طریق هنرهای دستی قالی بافی، خیاطی، گلیم بافی، عروسک سازی	در ۶ مهه دوم ۹۷	خیرین و سازمان مردم نهاد

۳-۵. شهرستان هشتگرد - شهر جدید، فاز ۷

• سیمای محله

نام محله	• فاز ۷ شهر جدید
گروه مخاطب	• زنان و دختران جوان
نوع ریسک	• افسردگی زنان
زمان اجرا	• تابستان ۱۳۹۷
میزان ساعت	• ۶۰ ساعت
نام تسهیلگران	• خانم‌ها مشهدی حسینی، فلاح آزاد

شکل ۱۳. سیمای فاز ۷ شهر جدید هشتگرد

• نقشه راه پیشنهادی برای تقویت تاب‌آوری در فاز ۷ شهر جدید هشتگرد

عنوان ریسک یا شوک	نوع ریسک (شوک)	سطح اجتماعی که طرح در آن اجرا شده	بازه زمانی
• افسردگی زنان	• فراگیر و فصلی	• محلی	• بازه زمانی کوتاه مدت: ۲ ماه • بازه زمانی بلند مدت: ۲ ساله

شکل ۱۴. مشخصات طرح تاب‌آوری در فاز ۷ شهر جدید هشتگرد

جدول ۴. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله هشتگرد

دارایی اقتصادی	دارایی اجتماعی	دارایی فیزیکی	دارایی طبیعی	دارایی انسانی
فعال بودن صندوق قرض الحسنه در دسترس بودن مسکن با قیمت مناسب	جلسات مذهبی پایگاه بسیج	باشگاه ورزشی دسترسی به مترو حسینیه	آب و هوای مناسب نزدیکی به باغات اطراف محیطی دنج و آرام	زنان توانمندنیروی بالقوه جوان حضور افراد تحصیلکرده افراد ذی‌نفوذ در ادارات دولتی

جدول ۵. حمایت و تقویت ظرفیت‌های هشتگرد

ظرفیت جذب	ظرفیت انطباق	ظرفیت تغییر	
بی‌انگیزی	بالا بردن اعتماد به نفس و خود آگاهی	شادی و نشاط فردی و خانوادگی	شروع در کوتاه مدت
مشکلات زناشویی	همکاری و همدلی زوجین و مراجعه به مشاور	داشتن خانواده‌های سالم و پویا	شروع در میان مدت
نبود امکانات تفریحی	مشارکت در گروه‌های فرهنگی و اجتماعی	کاهش علائم افسردگی بین بانوان	شروع در بلند مدت

جدول ۶. اقدامات انجام شده برای طرح تاب‌آوری محله هشتگرد

ردیف	نوع اقدامات	در چه زمانی	توسط کدام بخش
۱	ایجاد فرصت‌های ورزشی	یک ساله	فیزیکی - اجتماعی
۲	برگزاری دوره‌های آموزش مهارت‌های زندگی	سه ماهه	انسانی - فیزیکی
۳	تشکیل بازارچه صنایع دستی	دو ساله	اقتصادی - فیزیکی - اجتماعی

گالری تصاویر فاز دو

شکل ۱۵. گالری تصاویر فاز ۲ هشتگرد

۴-۵. شهرستان نظرآباد- محله بیجار آباد

• سیمای محله

شکل ۱۶. سیمای محله بیجار آباد

• نقشه راه پیشنهادی برای تقویت تاب‌آوری در محله بیجار آباد

عنوان ریسک یا شوک	نوع ریسک (شوک)	سطح اجتماعی که طرح در آن اجرا شده	بازه زمانی
• بیکاری زنان و مشکلات معیشتی	• فراگیر و بلندمدت	• محلی	• بازه زمانی کوتاه مدت: ۲ ماه • بازه زمانی بلند مدت: ۳ ساله

شکل ۱۷. مشخصات طرح تاب‌آوری در محله بیجارآباد

جدول ۷. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله بیجار آباد

دارایی اقتصادی	دارایی اجتماعی	دارایی فیزیکی	دارایی طبیعی	دارایی انسانی
صندوق مسجد قرعه کشی ماهانه	شورای شهر	حسینیه پایگاه بسیج	ندارد	زنان توانمند و مربی آموزشی

جدول ۸. حمایت و تقویت ظرفیت‌های بیچار آباد

ظرفیت جذب	ظرفیت انطباق	ظرفیت تغییر
آشنایی با مهارت خودآگاهی زنان بی سرپرست بدسرپرست	ایجاد انگیزه	افزایش اعتماد به نفس
شناسایی و حضور اجتماعی زنان دارای همسر معتاد در مسجد محله	تشکیل حلقه‌ها و گروه‌های آموزشی زنان	کمتشدن افسردگی
مهارت اموزی زنان بیکار محلی	اشتغال زایی و تشکیل صندوق‌های خرد محلی	کمتشدن مشکلات اقتصادی

جدول ۹. اقدامات انجام شده برای طرح تاب‌آوری محله بیچار آباد

ردیف	نوع اقدامات	در چه زمانی	توسط کدام بخش
۱	شناسایی افراد کلیدی	در کوتاه مدت	تسهیل‌گران
۲	شناسایی زنان توانمند	در کوتاه مدت	تسهیل‌گران
۳	اطلاع‌رسانی مشکلات محله به مسولان	در کوتاه مدت	تسهیل‌گران
۴	شناسایی افراد کلیدی	در کوتاه مدت	تسهیل‌گران

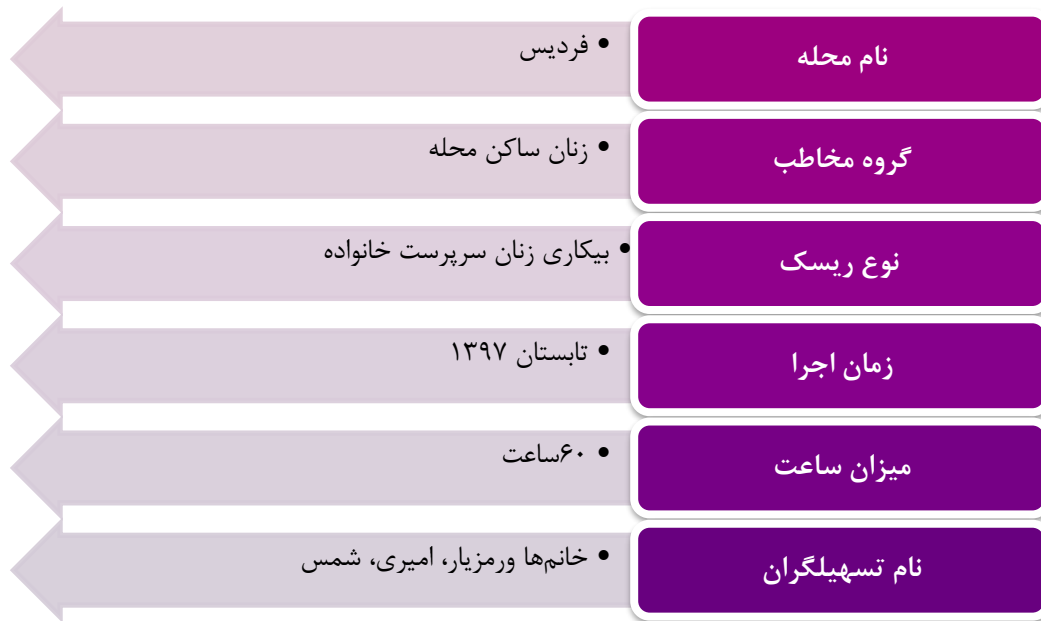
گالری تصاویر فاز ۲

شکل ۱۸. گالری تصاویر فاز ۲ بیچار آباد

۵-۵. شهرستان فردیس - فردیس

• سیمای محله

شکل ۱۹. سیمای بابل

• نقشه راه پیشنهادی برای تقویت تاب‌آوری در فردیس

عنوان ریسک یا شوک	نوع ریسک (شوک)	سطح اجتماعی که طرح در آن اجرا شده	بازه زمانی
• بیکاری زنان سرپرست خانواده	• بلندمدت و ویژه	• محلی	• بازه زمانی کوتاه مدت: ۲ ماه • بازه زمانی بلند مدت: ۱/۵ ساله

شکل ۲۰. مشخصات طرح تاب‌آوری فردیس

۵-۶. شهرستان اشتهارد - محله جعفرآباد

• سیمای محله

شکل ۲۱. سیمای جعفرآباد

• نقشه راه پیشنهادی برای تقویت تاب‌آوری در جعفرآباد

عنوان ریسک یا شوک	نوع ریسک (شوک)	سطح اجتماعی که طرح در آن اجرا شده	بازه زمانی
• مشکلات بهداشت و سلامت	• فراگیر و بلندمدت	• محلی	• بازه زمانی کوتاه مدت: ۳ ماه • بازه زمانی بلند مدت: ۳ ساله

شکل ۲۲. مشخصات طرح تاب‌آوری در جعفرآباد

جدول ۱۰. دارایی‌های مرتبط با این طرح تاب‌آوری در محله جعفرآباد

دارایی اقتصادی	دارایی اجتماعی	دارایی فیزیکی	دارایی طبیعی	دارایی انسانی
خانه زمین کشاورزی سوله‌های صنعتی محصولات دامی و کشاورزی	پایگاه بسیج شورا دهیاری بخشداری مدرسه مسجد	چاه آب استخرآب	آب و هوای مناسب زمین کشاورزی قنات	ساکنین محلی فعال و پیگیر نیروهای تحصیل کرده

جدول ۱۱. حمایت و تقویت ظرفیت‌های جغرافیای

ظرفیت جذب	ظرفیت انطباق	ظرفیت تغییر	
شناسایی عوامل آلودگی محلی در سطح محلی	جمع آوری زیاله پیگیری آب آشامیدنی سالم توسط گروه داوطلب محلی	محلّه سالم و پاکیزه دسترسی به آب آشامیدنی سالم	شروع در کوتاه مدت
اولویت بندی مهمترین مشکلات سلامت و تشکیل گروه‌های محلی برای اولویت بندی مشکلات محلّه	آموزش کمک‌های اولیه در سطح محلی	یادگیری و به کارگیری کمک‌های اولیه	شروع در میان مدت
نبود تجهیزات کمک‌های اولیه و وجود نیروهای ماهر و متخصص کمک‌های اولیه در سطح محلی	آموزش اطفای حریق تماس با انجمن حمایت از حیوانات جهت جمع آوری سگ‌های ولگرد	راه نادازی خانه بهداشت	شروع در بلند مدت

۶. سیمای تاب‌آوری

سیمای طرح توان‌افزایی و ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی در استان البرز

معاونت امور زنان و خانواده
ریاست جمهوری

سال ۹۷ - ۱۳۹۶

نوع ریسک‌ها	تعداد تسهیل‌گران	تعداد افراد تحت پوشش	تعداد ریسک‌ها یا شوک‌های شناسایی شده	تعداد اجتماع محلی
فراگیر ویژه بلندمدت	۳۸	۷۷۰	۶	۲۷

۷. سیمای ریسک‌ها

سیمای ریسک ها و شوک‌های شناسایی شده در طرح توان‌افزایی
و ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی در جوامع محلی استان البرز

البرز

سال ۹۷-۱۳۹۶
سیمای طرح تاب‌آوری استان البرز

عنوان ریسک‌های اولویت‌دار شناسایی شده

- بیکاری زنان و مشکلات معیشتی
- افسردگی زنان
- پرخاشگری و خشونت
- بیکاری زنان سرپرست خانواده
- نبود فرهنگ گفت‌وگو در جوامع محلی
- کمبود مشکلات بهداشتی و سلامت در روستاهای حاشیه کرج

۸. نقشه راه

